

פרק ארבעה נדרים

מתניתין:

מפורש ומוחלט, ולא דבר מסופק.

והוא הדין לנדרים, כיון שהוקשו נדרים לנזירות, הם אינם חלים כשהם נעשים בצורה מסופקת, וכיון שהתנו את נדרם במחיר המקח ולא עשאוהו כדבר מוחלט, לא חל הנדר.

רבא אמר: אפילו תימא, יכול אתה לומר שמשנתנו גם לפי רבנן היא, הסוברים שנזירות ונדר חלים גם בתנאי, ובכל זאת כאן לא חל נדרם, לפי שאמדו חכמים את דעתם, שלא התכוונו לנדר בשעה שנדרו, אלא אמרו כן, כדי לזרו את הצד שכנגד להסכים למחיר שלהם.

כי מי קתני שניהן "רצו" עתה, שהסכימו לבסוף על שלשה דינרים, למרות שבתחילה עמדו על דעתם, ואז נדרו!?

שניהן "רוצין" בשלשה דינרים קתני! שכך גם היתה דעתם מתחילה ועד סוף, ואמרו את נדרם רק כדי לזרו את הצד שכנגד.

אמר שאל ליה רבינא לרב אשי: אם אמר לו המוכר שהמחיר הוא טפי יותר מסלע, והלה הקונה אמר מחיר שהוא מוכן לשלם בציר פחות משקל — האם נדרא הוי, או זרוזין גרידא הוי?

כי בסלע יש שני שקלים, ואם אמר המוכר שהוא דורש יותר מסלע והקונה מוכן לשלם פחות משקל, נמצא שההפרש מהם הוא יותר מפי שניים, והאם גם בהפרש שכזה נחשב הדבר לנדר זירוזין או שהם מתכוונים ברצינות לנדרם?

ארבעה נדרים התיירו חכמים: נדרי זרוזין, ונדרי הבאי, ונדרי שגגות, ונדרי אונסין.

ומבאר המשנה את ארבעת הנדרים הללו:

נדרי זרוזין כיצד? —

היה מוכר חפץ, ואמר: קונם עלי דמי החפץ, שאיני פוחת לך מן הסלע, שהוא מחירו [וסלע הוא ארבעה דינרים], ואילו הלה, הקונה, אומר: קונם שאיני מוסיף לך על השקל [שהוא שני דינרי] שניהם רוצין בשלשה דינרין, ולכן אין נדרם אוסר אותם.

כא-א

גמרא:

שנינו במשנה: ארבעה נדרים התיירו חכמים וכו'.

אמר ליה רבי אבא בר ממל לרבי אמי: אמרת לן משמיה דרבי יהודה נשיאה: מאן תנא משנת ארבעה נדרים? —

רבי יהודה היא, דאמר משום רבי טרפון: שנים שהיו מהלכים בדרך וראו אדם שלישי, ואמר אחד מהם: הריני נזיר אם זה איש פלוני הוא, ואמר השני הריני נזיר אם זה אינו איש פלוני — לעולם אין אחד מהן נזיר, לפי שתלו נזירותם בתנאי בדבר שהוא ספק להם, וכל נזירות הנעשית בספק אינה נזירות היות שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה. שצריך להביע בקבלת הנזירות דבר